

Would you like
cream and
sugar
with your
accounting?

LEINONEN

**Saimnieciskās darbības reģistrācija
un nodokļi Latvijā 2017**

Mēs esam Jūsu rīcībā

Ievads

Šis informatīvais materiāls ir sagatavots ar mērķi interesentiem sniegt vispārējo ieskatu par uzņēmējdarbības vidi un nodokļiem Latvijā. Materiālā ietverta pamatinformācija, kas sniegta, pamatojoties uz Latvijas tiesību aktiem, kas ir spēkā 2017. gada 1. janvārī.

Īsumā par Leinonen Latvijā

Leinonen Latvija ir vairāk kā divdesmit gadu darbības pieredze uzņēmumu izveidošanā, grāmatvedības un darba algu pārvaldībā, konsultāciju un audita pakalpojumu sniegšanā. Leinonen Latvija ir daļa no Leinonen Grupas ar starptautiskiem birojiem 11 valstīs: Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Ungārijā, Bulgārijā, Krievijā un Ukrainā.

Kopš 2009. gada Leinonen Latvija ir kvalitātes standarts ISO 9001: 2008 grāmatvedības pakalpojumiem, ko apstiprina Bureau Veritas.

Leinonen Latvija ir vairāku organizāciju biedrs: Norvēģijas Tirdzniecības kameras, Somijas Tirdzniecības kameras, Zviedrijas Tirdzniecības

kameras, Amerikas Tirdzniecības palātas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras.

Intereses un jautājumu gadījumā saistībā ar sagatavoto informāciju, lūdzu, sazinieties ar Jūliju Bajāri, Leinonen Latvija izpilddirektori.

LEINONEN LATVIJA

Vilandes iela 3
LV 1010 Rīga
Tālrunis: 371 67 323 901

Saturs

Ievads	2	3 Nodokļi	11
Īsumā par Leinonen Latvijā	2	3.1 Uzņēmumu ienākumu nodoklis (UIN) un nodoklis no nerezidentu ienākuma	11
Vispārīga informācija par Latviju	4	3.2 Mikrouzņēmumu nodoklis	15
1 Saimnieciskās darbības reģistrācija un grāmatvedības prasības	5	3.3 Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	15
1.1 Juridiskās formas	5	3.4 Pievienotās vērtības nodoklis (PVN) ..	15
1.2 Valdes locekļu atbildība	7	3.5 Citi nodokļi	16
1.3 Grāmatvedības prasības	7	4 Ieguldījumu iniciatīvas	20
2 Nodarbinātība Latvijā	8	5 Atļaujas un licences	21
2.1 Nodarbinātības vispārējās prasības	8	6 Noderīga informācija	22
2.2 Vīzas un rezidences atļaujas	9		
2.3 Pabalsti un pensijas (slimības pabalsts utt.)	9		
2.4 Algota darba ienākums- iedzīvotāju ienākuma nodoklis, valsts sociālās obligātās apdrošināšanas maksājumi un solidaritātes nodoklis	9		

Vispārīga informācija par Latviju

*Saskaņā ar valsts institūciju 2016. gada datiem (izņemot kur norādīts cits gads).

Atrašanās vieta / sauszemes robežas	Ziemeļeiropa, Baltijas jūras austrumu krasts / Igaunija, Krievija, Baltkrievija un Lietuva.
Valsts iekārta	Demokrātiska, parlamentāra republika
Iedzīvotāji	1 milj. 969 tūkst. iedzīvotāji (61.8% latvieši un 25.6% krievu tautības)
Platība	64.573 km ² (44.8 % Latvijas platības sastāda meži)
Ārvalstu politika	Latvija ir ES un NATO dalībvalsts kopš 2004. g. pievienojusies eiro zonai 2014. g. Latvija ir arī PTO, Šengenas zonas dalībvalsts. 2016. gadā Latvija kļuva par OECD dalībvalsti.
Valsts galvaspilsēta	Rīga (696.5 tūkst iedzīvotāji)
Oficiālā valsts valoda	Latviešu valoda (indoeiropiešu valodu saimes baltu valodas grupa)
IKP	11.738.,92 milj. eiro
IKP pieaugums	1%
Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	885.9 tūkst. (2015.g.)
Bezdarba līmenis	9.5%
Inflācijas līmenis (2014)	0.6% (2015.g.)
Galvenās tautsaimniecības nozares	Mašīnbūve, elektronika, zāļu ražošana, mežsaimniecība, kokapstrāde, lauksaimniecība, tekstilrūpniecība, informācijas tehnoloģijas, telekomunikācijas.
Lielākās neaizsalstošās ostas	Rīgā, Ventspilī un Liepājā
Preču & pakalpojumu eksporta apjoms (2014)	13.96 miljardi eiro
Preču & pakalpojumu importa apjoms (2014)	14.65 miljardi eiro
Svarīgākie eksporta produkti	Mašīnas un iekārtas, kokmateriāli, papīra izstrādājumi, zāles, tekstilizstrādājumi, pārtikas produkti, mēbeles, metāla, ķīmiskie produkti, transportlīdzekļi un to daļas.
Svarīgākie importa produkti	Mašīnas un iekārtas, ķīmiskie produkti, tekstilizstrādājumi, pārtikas preces.
Galvenie dabas resursi	Eļļas slānekļis, kūdra, māli, kaļķakmens, dabiskā smiltis, dolomīts, jūras dūņas, aramzeme, meža resurss.
Galvenie tirdzniecības partneri	Vācija, Zviedrija, Lielbritānija, Krievija, Baltijas kaimiņvalstis Igaunija un Lietuva
Iedzīvotāju izglītība	23% augstākā izglītība, 30,2% - profesionālā vidējā vai arodizglītība, 23,8% - vidējā izglītība.
E-pakalpojumi	<ul style="list-style-type: none"> - Saziņa ar valsts un pašvaldību institūcijām (elektroniskā dzīvesvietas deklarēšana, kadastro informācijas sistēma u.c.) un e-maksājumi tiešsaistē (nekustamā īpašuma nodokļi u.c.); - Gada nodokļu deklarācijas u.c. Valsts Ieņēmumu Dienesta EDS sistēmā; - E-paraksts izmantojot ID karti; - Interneta un mobīlie pakalpojumi: banku pārskaitījumi, autostāvvietu apmaksa u.c.; - Latvijā ir viens no ātrākajiem interneta pieslēgumiem pasaulē. - Latvijā ir 18.ātrākais 27.6 Mbps 4G mobilais internets pasaulē.
Bankas	Banku sektorā aktīvi darbojas vairākas starptautiskas bankas: AS Swedbank, AS Nordea AB Latvijas filiāle, DNB banka, SEB banka u.c.
Tirdzniecības asociācijas	Aktīvas uzņēmēju biedrības, asociācijas un starptautiskās tirdzniecības kameras (Norvēģija, Somija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste, ASV, Kanāda).

1. Saimnieciskās darbības reģistrācija un grāmatvedības prasības

1.1 Juridiskās forms

Populārākās saimnieciskās darbības reģistrācijas formas Latvijā ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, akciju sabiedrība un individuālais komersants. Papildus tam var reģistrēt arī ārvalstu uzņēmuma filiāli, pastāvīgo pārstāvniecību un personālsabiedrību (joint venture). Visas iepriekšminētās saimnieciskās darbības formas, izņemot individuālo komersantu, maksā uzņēmumu ienākuma nodokli saskaņā ar likumu "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" vai mikrouzņēmumu nodokli saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likumu (sīkāk skatīt 3.2.punktu). Individuālais komersants par saimnieciskās darbības ienākumiem maksā iedzīvotāju ienākuma nodokli saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli".

1.1.1 Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)

SIA var dibināt viens vai vairāki dalībnieki (juridiskās vai fiziskās personas). Dalībnieku atbildība ir pamatkapitāla apmērā. Minimālais pamatkapitāls ir 2 800 eiro. Vismaz 50% no pamatkapitāla jābūt samaksātam pirms sabiedrības reģistrācijas, atlikumam ir jābūt samaksātam viena gada laikā pēc reģistrācijas.

Ir iespējams dibināt mazkapitāla sabiedrību, kuras pamatkapitāls ir 1 eiro, izpildoties sekojošiem kritērijiem:

- dibina ne vairāk kā 5 fiziskās personas;
- valdes sastāvā ir viens vai vairāki SIA dalībnieki (fiziskās personas);
- SIA dalībnieks vienlaikus var būt dalībnieks tikai vienā mazkapitāla SIA.

1.1.2 Akciju sabiedrība

Akciju sabiedrību var dibināt viena vai vairākas fiziskās vai juridiskās personas. Dibinātāju atbildība ir reģistrētā pamatkapitāla apmērā. Minimālais akciju kapitāla apmērs ir 35 000 eiro. Vismaz 25% no pamatkapitāla jābūt samaksātam pirms sabiedrības reģistrācijas, atlikums jāsamaksā gada laikā pēc reģistrācijas līguma parakstīšanas. Akciju kapitāla apmērs kredītiestādēm un apdrošināšanas sabiedrībām ir lielāks.

1.1.3 Personālsabiedrības

Personālsabiedrība ir viens no komercsabiedrības veidiem un tās iedalās pilnsabiedrības un komandītsabiedrībās.

Pilnsabiedrības mērķis ir komercdarbības veikšana, izmantojot kopīgu firmu, un kurā uz līguma pamata, neierobežojot savu atbildību pret pilnsabiedrības kreditoriem, apvienojušās divas vai vairākas personas (biedri). Savukārt, komandītsabiedrība atšķiras no pilnsabiedrības ar to, ka vismaz viena komandītsabiedrības biedra (komandīta) atbildība attiecībā uz sabiedrības kreditoriem ir ierobežota ar viņa ieguldījuma apmēru, bet pārējo personiski atbildīgo sabiedrības biedru (komplementāru) atbildība nav ierobežota. Komandīta ieguldījuma apmērs nav ierobežots ar konkrētu summu.

Par personālsabiedrības biedru var būt fiziska vai juridiska persona, kā arī cita tiesībspējīga personālsabiedrība. Personālsabiedrības ir jāreģistrē komercreģistrā.

1.1.4 Individuālais komersants

Individuālais komersants ir fiziska persona, kas veic saimniecisko darbību. Individuālais komer-

sants par savām saistībām atbild ar visu savu mantu. Fiziskajai personai, kas veic saimniecisko darbību, ir pienākums pieteikt sevi ierakstīšanai komercreģistrā kā individuālo komersantu, ja gada apgrozījums no tās veiktās saimnieciskās darbības pārsniedz 284 600 eiro vai arī tās veiktā saimnieciskā darbība atbilst abām šādām pazīmēm:

1) gada apgrozījums no šīs darbības pārsniedz 28 500 eiro,

2) saimnieciskās darbības veikšanai komersants nodarbina vienlaikus vairāk nekā piecus darbiniekus.

Fiziskā persona var pieteikt sevi ierakstīšanai komercreģistrā kā komersantu arī tad, ja nepastāv iepriekš minētie apstākļi.

1.1.5 Filiāles

Lai reģistrētu saimniecisko darbību, ārvalstu sabiedrība Latvijā var dibināt arī filiāli. Filiāli vada ārvalstu uzņēmumu pilnvarotais pārstāvis. Filiāle nav uzskatāma par atsevišķu juridisko personu, līdz ar to par filiāles debitoru un kreditoru saistībām ir atbildīgs filiāles dibinātājs.

1.1.6 Pastāvīgā pārstāvniecība ar tiesībām veikt saimniecisko darbību

Pastāvīgo pārstāvniecību reģistrē Valsts ieņēmumu dienestā pēc tās noteiktās saimnieciskās darbības vietas atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 22. septembra noteikumos Nr. 537 "Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā" paredzētajai kārtībai.

1.1.7 Pārstāvniecības bez tiesībām veikt saimniecisko darbību

Ārvalstu sabiedrība Latvijā var reģistrēt arī pārstāvniecību. Pārstāvniecībai nav atļauts veikt saimniecisko darbību, tā drīkst veikt tikai atsevišķas atbalsta funkcijas, piemēram, tirgus izpēti utml.

Ārvalstu sabiedrību pārstāvniecības bez tiesībām nodarboties ar komercdarbību Latvijā izveidošanas un atvēršanas kārtību reglamentē Ministru kabineta 2002. gada 3. septembra noteikumi Nr. 401 "Ārvalstu komersantu un organizāciju pārstāvniecību un pārstāvju reģistrācijas kārtība", un tās tiek reģistrētas Latvijas Uzņēmumu reģistra uzturētajā pārstāvniecību reģistrā.

1.2 Valdes locekļu atbildība

Ar 2015.gada 1.janvāri stājās spēkā izmaiņas likumā "Par nodokļiem un nodevām", kas paredz valdes locekļu personīgu atbildību par juridiskas personas nodokļu parādiem. Valdes locekļa personīgā atbildība var tikt attiecināta uz tiem juridiskās personas nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kas izveidojušies pēc 2015.gada 1.janvāra.

Valsts ieņēmumu dienests (VID) var uzsākt procesu par nokavētu maksājumu atbildību no valdes locekļa gadījumos, kad vienlaikus izpildās šādi kritēriji:

- nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 (piecdesmit) Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu (2016.g.- 18 500 eiro; 2017.g.- 19 000 eiro)
- lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir paziņots nodokļu maksātājam;
- ir konstatēts, ka pēc nodokļu parāda izveidošanas nodokļu maksātājs ir atsavinājis aktīvus ieinteresētajai personai;
- ir sastādīts akts par piedziņas neiespējamību;
- nodokļu maksātājs, kas veic saimniecisko darbību, nav izpildījis Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Ja juridiskajai personai ir vairāki valdes locekļi, viņi par juridiskās personas nokavētajiem nodokļu

maksājumiem atbild solidāri.

1.3 Grāmatvedības prasības

Saimnieciskās darbības veicējiem ir jāveic saimnieciskās darbības uzskaitē, kas nodrošina patiesu informāciju par personas finansiālo stāvokli. Ja apgrozījums nepārsniedz tiesību aktos noteikto apjomu (piemēram, individuālais komersants, ja iepriekšējā taksācijas gadā tā ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem nepārsniedz 300 000 eiro) grāmatvedības uzskaitē ir atļauts veikt vienkāršā ieraksta sistēmā.

Vispārējā gadījumā grāmatvedības uzskaitē ir jāveic atbilstoši Latvijas tiesību aktiem. Atsevišķos gadījumos grāmatvedības uzskaitē ir jāveic atbilstoši Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem, piemēram, kredītiestādēm, apdrošināšanas sabiedrībām u.c.

Grāmatvedības ieraksti ir jāveic latviešu valodā un eiro valūtā. Grāmatvedības uzskaites dokumenti ir jāglabā Latvijā, glabāšanas ilgums 10 gadi, izņemot darba algas uzskaites dokumentus, kuri ir jāglabā 75 gadus.

Gada pārskats un tā pielikumi ir jā sagatavo latviešu valodā un jāiesniedz VID viena mēneša laikā pēc tā

apstiprināšanas, bet ne vēlāk kā četru mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām. Vidējai sabiedrībai, lielai sabiedrībai un koncerna mātes sabiedrībai, kura sagatavo konsolidēto gada pārskatu, gada pārskats ir jāiesniedz ne vēlāk kā septiņus mēnešus pēc pārskata gada beigām.

Mikrosabiedrība ir tāda maza sabiedrība, kura bilances datumā nepārsniedz vismaz divas no trim šajā daļā minēto kritēriju robežvērtībām:

- 1) bilances kopsumma — 350 000 eiro;
- 2) neto apgrozījums — 700 000 eiro;
- 3) vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 10.

Maza sabiedrība ir tāda sabiedrība, kura bilances datumā nepārsniedz vismaz divas no trim zemāk minētajām robežvērtībām:

- 1) bilances kopsumma — 4 000 000 eiro;
- 2) neto apgrozījums — 8 000 000 eiro;
- 3) vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 50.

Vidējas sabiedrības kritēriju robežvērtības ir sekojošas:

- 1) bilances kopsumma — 20 000 000 eiro;
- 2) neto apgrozījums — 40 000 000 eiro;
- 3) vidējais darbinieku skaits pārskata gadā — 250.

Liela sabiedrība ir tāda sabiedrība, kura bilances datumā pārsniedz vismaz divas no trim vidējās sabiedrības minēto kritēriju robežvērtībām.

2. Nodarbinātība Latvijā

2.1 Nodarbinātības vispārējās prasības

Latvijas darba likums nosaka minimālās nodarbinātības prasības Latvijā, tai skaitā vienādu samaksu par vienādu darbu vīriešiem un sievietēm, minimālo algas apmēru, tiesības uz apmaksātu atvaļinājuma u.c. prasības.

Pirms darba uzsākšanas darbiniekam un darba devējam ir jāparaksta rakstisks darba līgums. Saskaņā ar Darba likuma prasībām darba līgumā jābūt sekojošai informācijai:

- darbinieka vārds, adrese un personiskais identifikācijas numurs,
- darba devēja nosaukums, adrese un reģistrācijas numurs,
- datums, ar kuru tiek uzsāktas darba attiecības,
- darba vieta, amats un veicamie darba pienākumi,
- darba samaksas apmērs un izmaksas laiks,
- darba laiks,
- apmaksātā atvaļinājuma ilgums,

- uzteikuma termiņš darba līguma patrukšanai.

Darbiniekam ir tiesības rakstveidā uzteikt darba līgumu vienu mēnesi iepriekš, ja darba koplīgumā vai darba līgumā nav noteikts tsāks uzteikuma termiņš. Pēc darbinieka pieprasījuma uzteikuma termiņā neieskaita pārejošas darbnespējas laiku.

Darba devējs ir tiesīgs patrukt darba līgumu, pamatojoties uz apstākļiem, kas saistīti ar darbinieka uzvedību, spēju izpildīt darba pienākumus vai ekonomiskiem, tehnoloģiskiem un citiem iemesliem uzņēmumā.

Darba nosacījumi var tikt noteikti arī kolektīvajā līgumā. Kolektīvos līgumus paraksta darba devējs ar arodbiedrību vai citu darbinieku pilnvaroto pārstāvi. Iestāšanās arodbiedrībā ir brīvprātīga.

Minimālā darba alga 2017. gadā ir 380 eiro (40

stundu darba nedēļai). Minimālo stundas likmi sākot ar 2016. gadu aprēķina pēc Ministru kabineta noteikumos noteiktās formulas, pamatojoties uz minimālo darba algu un normālo darba laika stundu skaitu mēnesī.

2.2 Vīzas un rezidences atļaujas

Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās Zonas valstu pilsoņiem nav nepieciešamas vīzas, lai iebrauktu Latvijā. Atsevišķu citu valstu pilsoņi Latvijā bez vīzām var ierasties uz periodu, kas nepārsniedz 90 dienas 180 dienu ilgā periodā. Pārējo valstu pilsoņi Latvijā var ierasties, pirms tam saņemot vīzu (īstermiņa, ilgtermiņa vai tranzītvīzas lidostā) iebraukšanai Latvijā.

Ārvalstu pilsoņiem, kas vēlas strādāt Latvijā kā algoti darbinieki vai pašnodarbinātie vispārējā gadījumā ir jāiegūst darba vīza vai darba atļauja.

Pagaidu vai pastāvīgo uzturēšanas atļauju ir nepieciešams iegūt gadījumā, ja persona vēlas palikt Latvijā ilgāk kā 90 dienas sešu mēnešu periodā.

Plašāku informāciju par Latvijas prasībām vīzu saņemšanai lūdzu skatīt: <http://www.pmlp.gov.lv/sakums/pakalpojumi/iecelosana-lv/vizas.-ielugu-mi-un-uzaicinajumi/>

2.3 Pabalsti un pensijas (slimības pabalsts utt.)

Veicot valsts sociālās obligātās apdrošināšanas iemaksas persona tiek apdrošināta sekojošiem apdrošināšanas gadījumiem:

- valsts pensiju apdrošināšana,
- apdrošināšana bezdarba gadījumam,
- apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām,
- invaliditātes apdrošināšana,
- maternitātes un slimības apdrošināšana,
- vecāku apdrošināšana.

Slimības pabalstu par darbinieka slimošanas periodu maksā darba devējs no saviem līdzekļiem sekojošā apmērā: ne mazāk kā 75% apmērā no vidējās izpelņas par 2. un 3. pārejošas darba nespējas dienu un ne mazāk kā 80% apmērā — par laiku no ceturtās darba nespējas dienas līdz 10. dienai ieskaitot. Par pirmo pārejošas darba nespējas dienu slimības pabalstu nemaksā.

Slimības pabalsts no valsts sociālās apdrošināšanas budžeta apdrošinātajai personai tiek izmaksāts, sākot ar slimības 11. dienu. No valsts sociālā budžeta tiek maksāti slimības pabalsti līdz 14 gadus veca slima bērna kopšanai par laiku no

darba nespējas pirmās dienas līdz darba nespējas 21. dienai, kā arī par visu grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laiku.

Vecuma pensiju Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji var saņemt, sasniedzot 65 gadu vecumu. Personām, kas dzimušas laika periodā no 1952. gada līdz 1960. gadam pensionēšanās vecums atkarībā no dzimšanas gada ir no 62 līdz 64,75 gadiem.

2.4 Algota darba ienākums-iedzīvotāju ienākuma nodoklis, valsts sociālās obligātās apdrošināšanas maksājumi un solidaritātes nodoklis

2.4.1 Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes ienākumam no algota darba un atbrīvojumi

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme algota darba ienākumam ir 23%.

Atvieglojuma apmērs par apgādājamo ir 175 eiro mēnesī. Gada minimālais ar nodokli neapliekamais minimums 2017.gadā ir 60 eiro mēnesī.

Papildus tam, sākot ar 2016. gadu taksācijas gada beigās nodokļa maksātājam tiek piemērots gada diferencētais neapliekamais ienākums, kura apmērs ir atkarīgs no kopējā gada ienākuma apmēra un kuru ir tiesības atgūt no valsts budžeta, iesniedzot gada ienākuma deklarāciju. Persona var samazināt ar nodokli apliekamo ienākumu persona, iesniedzot gada deklarāciju par privātajos pensiju fondos un dzīvības/veselības apdrošināšanas prēmijas veiktajiem maksājumiem.

Ar nodokli netiek apliktis arī darba devēja prēmiju maksājumi par darbinieku dzīvības apdrošināšanu (ar līdzekļu uzkrāšanu) un iemaksām pensiju fondos, kuras kopā nepārsniedz 10 % no bruto darba samaksas taksācijas gadā, un iemaksātās dzīvības (bez līdzekļu uzkrāšanas), veselības vai nelaimes gadījumu apdrošināšanas prēmiju summas, kas nepārsniedz 10 % no maksātājam aprēķinātās bruto darba samaksas taksācijas gadā, bet ne vairāk kā 426,86 eiro gadā, ja ir izpildīti likumā noteiktie nosacījumi.

Ar algas nodokli neapliek darbinieka ienākumu no akciju pirkuma tiesību īstenošanas, ja īstenošanas sekojoši nosacījumi:

1) akciju pirkuma tiesību minimālais turēšanas periods (periods no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas dienas

līdz dienai, kad darbinieks ir tiesīgs uzsākt akciju pirkuma tiesību īstenošanu) ir ne mazāks kā 36 mēneši,

2) akciju pirkuma tiesību turēšanas periodā (periods no akciju pirkuma tiesību piešķiršanas dienas līdz akciju pirkuma tiesību īstenošanas dienai) darbinieks ir darba attiecībās ar kapitālsabiedrību, kura piešķīrusi maksātājam akciju pirkuma tiesības vai ar kuru saistītais uzņēmums likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" izpratnē maksātājam ir piešķīris akciju pirkuma tiesības,

3) darba devējs ir iesniedzis VID likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikto informāciju.

Ar nodokli ir apliekami darba devēja labumi darbiniekam, tai skaitā dāvanas, kuru vērtība kopā par taksācijas gadu pārsniedz 14,23 eiro, darba devēja nodrošināta dzīvesvieta un citi labumi.

2.4.2 Valsts sociālās obligātās apdrošināšanas maksājumi no algota darba ienākuma

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) jāveic no bruto algota darba ienākumiem. Sociālo iemaksu objekta maksimālais apmērs ir 52 400 eiro.

Vispārējā gadījumā darba devēja iemaksu likme ir 23,59% no darbinieka bruto ienākuma, darbinieka

iemaksu likme ir 10,5%, kas tiek ieturēta no darbinieka ienākuma. Atsevišķu kategoriju darbiniekiem (piemēram, invalīdiem un pensionāriem) darba devēja un darba ņēmēja likmes var būt savādākas.

2.4.3 Solidaritātes nodoklis

Ja darbinieka ienākums pārsniedz sociālo iemaksu objekta maksimālo apmēru, darba devējam un darbiniekam ir pienākums maksāt solidaritātes nodokli no ienākuma, kas pārsniedz iepriekšminēto maksimālo apmēru (2017.g. 52 400 eiro), atbilstoši likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" minētajām iemaksu likmēm (vispārējā gadījumā darba devēja likme ir 23,59% un darba ņēmēja likme - 10,5%).

2.4.4 Nodokļu aprēķina piemērs no algota darba ienākuma

Darbinieks bez apgādājamiem, kas ir pakļauts visiem sociālās apdrošināšanas gadījumiem, mēneša darba alga – 1 000 eiro, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamais ienākums - 60 eiro.

1. Darba ņēmēja VSAOI – 105 eiro (1 000 x 10,5%)
2. Algas nodoklis - 192,05 eiro (1 000 - 60 - 192,05) x 23%)
3. Neto darbinieka alga izmaksai – 702,95 eiro (1 000 - 105 - 192,05)
4. Darba devēja VSOAI – 235,90 eiro (1 000 x 23,59 %).

3. Nodokļi

3.1 Uzņēmumu ienākumu nodoklis (UIN) un nodoklis no nerezidentu ienākuma

UIN likme ir 15%. Noteiktas kuģu kompānijas var maksāt nodokli atbilstoši kārtībai, kas noteikta tonnāžas nodokļa maksātājiem.

Nodokļa maksātāja ar nodokli apliekamais ienākums tiek noteikts pamatojoties uz gada pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā norādīto peļņas vai zaudējumu summu, kas attiecīgi tiek palielināta vai samazināta likuma "Par uzņēmumu ienākumu nodokli" (UIN likums) noteiktajā kārtībā.

3.1.1 Pamatlīdzekļu amortizācijas likmes nodokļa mērķiem

Saskaņā ar UIN likumu nodokļa maksātāja apliekamo ienākumu ir jāpalielina par finanšu grāmatvedībā noteikto pamatlīdzekļu nolietojuma un norakstīto nemateriālo ieguldījumu vērtību summu, bet jāsamazina par nolietojuma un norakstījuma summu, kas aprēķināta saskaņā ar UIN likumā noteiktajām nolietojuma likmēm:

Kategorija	Rate
Ēkas, būves, ilggadīgie stādījumi	10%
Dzelzceļa ritošais sastāvs un tehnoloģiskās iekārtas, jūras un upju flotes transportlīdzekļi, flotes un ostu tehnoloģiskās iekārtas, enerģētiskās iekārtas	20%
Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, tai skaitā drukas ierīces, informāciju sistēmas, datoru programmprodukti un datu uzkrāšanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	70%
Pārējie pamatlīdzekļi, izņemot 5.kategorijā minētos pamatlīdzekļus	40%
Naftas izpētes un ieguves platformas kopā ar to funkcionēšanai nepieciešamajām iekārtām, kuras atrodas uz šīm platformām, naftas izpētes un ieguves kuģi	15%
Automašīnas	30%

Jaunām ražošanas tehnoloģiskajām iekārtām, kuras nodokļa maksātājs iegādājies vai izveidojis un kuras izmanto saimnieciskajā darbībā, taksācijas perioda nolietojumu aprēķina, iegādes vērtībai piemērojot koeficientu 1,5.

Nodokļa maksātājs ir tiesīgs samazināt ar UIN apliekamo ienākumu, izdevumu summai piemērojot palielinošu koeficientu 3 par šādiem izdevumiem:

1) par zinātniskā personāla vai zinātnes tehniskā personāla definīcijai atbilstoša darbinieka izmaksām, kas tieši attiecināmas uz pētniecības un attīstības izstrādes darbu;

2) par atlīdzības summu par pētniecības pakalpojumiem, kas saņemti no zinātniskās institūcijas, kura reģistrēta Izglītības un zinātnes ministrijas Zinātnisko institūciju reģistrā, vai tai pielīdzināmas zinātniskās institūcijas, kas ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai tādas Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, ar kuru Latvija ir noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā un ja pētniecības pakalpojumi ir tieši saistīti ar nodokļa maksātāja veikto pētniecības un attīstības darbu;

3) par atlīdzības summu par testēšanas, sertificēšanas un kalibrēšanas pakalpojumiem, kas nepieciešami jauna produkta vai tehnoloģijas izstrādei un ko sniegusi sertificēšanas, testēšanas un kalibrēšanas institūcija, kura akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā vai tai pielīdzināmā institūcijā, kas ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai tādas Eiropas Ekonomikas zonas valsts

rezidents, ar kuru Latvija ir noslēgusi konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šī konvencija ir stājusies spēkā.

3.1.2 Ar saimniecisko darbību nesaistītie un reprezentācijas izdevumi

Izdevumi, kas nav uzskatāmi par saistītiem ar saimniecisko darbību, kā arī zaudējumu summa, kuru radījusi sociālās infrastruktūras objektu uzturēšana, aprēķinot ar nodokli apliekamo ienākumu, tiek piemērots palielinošais koeficients 1,5.

Reprezentācijas izdevumus uz saimnieciskās darbības izdevumiem UIN aprēķināšanas vajadzībām var attiecināt 40% apmērā.

3.1.3 Reprezentatīvā vieglā automašīna

Izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīvās automašīnas iegādi (arī noma un procentu maksājumi), uzturēšanu un ekspluatāciju nav atskaitāmi UIN apliekamā ienākuma noteikšanas mērķiem. Reprezentatīvā automašīna ir:

1) vieglais automobilis, kura sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz 8 vietas un tās vērtība ir virs 50 000 eiro bez PVN vai

2) ravas automobilis ar pilnu masu līdz 3 000 kilogramiem un tās vērtība ir virs 50 000 eiro bez PVN.

3.1.4 Zaudējumu pārņemšana

Sākot ar taksācijas periodu, kas sākas 2017.gadā, un turpmākajos taksācijas periodos iepriekšējo taksācijas periodu zaudējumus (no 2008.gada un turpmāk) ir tiesības segt apmērā, kas nepārsniedz 75% no attiecīgā taksācijas perioda ar UIN apliekamā ienākuma pēc peļņas koriģēšanas. Sabiedrības, kas reģistrētas speciālās atbalstāmās teritorijās, var pārņemt nodokļu zaudējumus, kas radušies no 2005. gada bez laika ierobežojuma.

3.1.5 Sliktie parādi

Nosakot apliekamo ienākumu to var samazināt par zaudēto parādu summām, ja ir ievēroti UIN likumā minētie kritēriji, tai skaitā ienākums, kas attiecas uz šiem parādiem, pirms tam ir iekļauts apliekamā ienākuma aprēķinā, šo parādu summa ir norakstīta no nedrošiem parādiem paredzēto speciālo uzkrājumu summas vai tieši zaudējumos (izdevumos) nodokļa maksātāja grāmatvedībā kārtējā taksācijas periodā vai kādā no iepriekšējiem taksācijas periodiem u.c.

3.1.6 Darbības ar akcijām un vērtspapīriem

Nodoklis nav jāmaksā par gūto ienākumu no ES vai EEZ publiskās apgrozības vērtspapīru, kas nav akcijas, pārdošanas. Savukārt, zaudējumi, kas radušies no akciju pārdošanas un no ES/EEZ publiskās apgrozības vērtspapīriem, nav atskaitāmi. Tāpat nav atskaitāmi izdevumi, kas saistīti ar akciju un ES/EEZ publiskās apgrozības vērtspapīru iegādi, atsavināšanu vai glabāšanu.

3.1.7 Atskaitāmo procentu apmērs

Saskaņā ar UIN likumu ir noteikts ierobežojums atskaitāmo procentu apmēram.

Nodokļu maksātāja apliekamais ienākums ir jāpalielina par lielāko no summām, kas aprēķināta pēc sekojošām divām metodēm:

1.metode nosaka, ka apliekamais ienākums jāpalielina par procentu maksājumiem (arī diskonta veidā), kas pārsniedz procentu maksājumu summu, kura aprēķināta, parādu saistībai piemērojot 1,57 reizes palielinātu taksācijas periodā iekšzemes nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu gada vidējo svērto procentu likmi.

Iekšzemes nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu gada vidējo svērto procentu likmi, kas aprēķināta, izmantojot monetāro finanšu iestāžu

statistikas rādītājus, savā interneta mājaslapā viena mēneša laikā pēc taksācijas perioda beigām publicē Latvijas Banka.

2.metode nosaka, ka apliekamo ienākumu palielina par procentu maksājumiem proporcionāli tam, kādā mērā taksācijas perioda parādu saistību (par kurām aprēķināti procentu maksājumi) vidējais apjoms pārsniedz summu, kura vienāda ar četrcāršo-tu nodokļa maksātāja uzņēmuma gada pārskatā atspoguļoto pašu kapitāla apjomu (taksācijas perioda sākumā), kas samazināts par ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi un citām rezervēm, kuras nav radušās peļņas sadales rezultātā.

Saimnieciskās darbības izdevumos iekļautā procentu maksājumu summa nedrīkst pārsniegt procentu summu, kas aprēķināta pēc augstāk aprakstītajām metodēm.

3.1.8 Nodoklis no veiktajiem maksājumiem nerezidentiem- juridiskajām personām

Latvijas nodokļa maksātājam, izmaksājot tiesību aktos noteikta veida maksājumus nerezidentiem, ir jāietur nodoklis. Ar nodokli apliekamos maksājumu veidus un piemērojamās likmes skatīt zemāk tabulā.

Nodokļa likmes var tikt samazinātas, pamatojoties uz atbrīvojumiem, kas paredzēti nodokļu konvenci-

Maksājuma veids	Likmes
Dividendes (1)	0%/15%/30%
Vadības un konsultatīvie pakalpojumi (2)	10%/15%
Procentu maksājumi (3)	0%/15%/ 5%
Samaksa par intelektuālo īpašumu (3)	0%/15%
Maksājumi par Latvijā esoša kustamā vai nekustamā īpašuma izmantošanu (4)	0%/5%/15%
Atlīdzība par Latvijā esoša nekustamā īpašuma pārdošanu vai nekustamā īpašuma sabiedrības daļu pārdošanu (5)	2%/15%

jās. Valstu sarakstu, ar kurām Latvijai ir spēkā esoša nodokļu konvencija, skatīt 3.1.9. punktā.

Nodoklis 15% apmērā jāietur visa veida maksājumiem uz zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm/teritorijām, izņemot par precēm, ja šīs preces tiek iegādātas par tirgus cenām vai maksājumiem par iegādātajiem ES vai EEZ publiskās apgrozības vērtspapīriem, ja vērtspapīri tiek iegādāti par tirgus cenām.

Piezīmes:

(1) No 2013.gada 1.janvāra nodoklis nav

jāietur par izmaksātajām dividendēm, izņemot, ja maksājums tiek veikts zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentam. Tādā gadījumā ieturējuma nodokļa likme 15% vai 30% likme - par ārkārtas dividendēm.

(2) No maksājumiem par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem jāietur 10% nodoklis. Nodokļa likmi iespējams samazināt, piemērojot nodokļu konvenciju atvieglojumus, izņemot, ja šādi pakalpojumi sniegti, izmantojot pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā. Nodoklis 15% apmērā piemēro jāietur no visiem maksājumiem zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentam.

(3) No 2014.gada 1.janvāra nodoklis nav jāietur par konkrētajiem maksājumiem nerezidentiem, izņemot, ja maksājums tiek veikts zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentam. Tādā gadījumā jāietur nodoklis pēc 15% nodokļa likmes. Ja procentu maksājumus veic Latvijā reģistrēta kredītiestāde zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentam, tad ietur nodokli pēc 5% likmes.

(4) Par maksājumiem zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentam tiek piemērota 15% likme, pārējos gadījumos – tiek piemērota 5% likme. Sākot ar 2013.gada 1.jūliju nodoklis nav jāpiemēro maksājumiem

par tiesībām izmantot ražošanas, komerciālās vai zinātniskās iekārtas vai par to izmantošanu (izņemot maksājumiem zemu nodokļu vai beznodokļu valsts/teritorijas rezidentiem).

(5) Ietver arī ienākumu no kapitāla daļu vai akciju atsavināšanas Latvijā vai ārvalstī reģistrētā komercsabiedrībā vai citā personā, ja vairāk kā 50% no aktīvu vērtības tieši vai netieši (caur līdzdalību vienā vai vairākās citās Latvijā vai ārvalstīs reģistrētās personās) veido Latvijā esošs nekustamais īpašums. Neattiecas uz ienākumiem no ES vai EEZ publiskās apgrozības vērtspapīru atsavināšanas.

3.1.9 Nodokļu līgumi

2015. gadā Latvijai ir spēkā esoša nodokļu konvencija ar sekojošām valstīm:

Apvienotie Arābu Emirāti	Igaunija	Lietuva	Slovākija
Albānija	Indija	Luksemburga	Slovēnija
Armēnija	Islande	Maķedonija	Somija
ASV	Itālija	Malta	Spānija
Austrija	Izraēla	Melnkalne	Turkmenistāna
Azerbaidžāna	Īrija	Moldova	Ukraina
Baltkrievija	Kanāda	Nīderlande	Ungārija
Beļģija	Kazahstāna	Norvēģija	Uzbekistāna
Bulgārija	Katara	Polija	Vācija
Čehija	Kirgizstāna	Portugāle	Zviedrija

Dānija	Krievija	Rumānija
Dienvidkoreja	Kuveita	Serbija
Francija	Ķīna	Singapūra
Grieķija	Lielbritānija	Šveice
Gruzija	Maroka	Turcija
Horvātija	Meksika	Tadžikistāna

3.1.10 Zemu nodokļu valstis un teritorijas

2016. gadā 68 valstis un teritorijas ir iekļautas zemu vai beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā, piemēram, Andoras lelejas, Angilja (Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste) u.c. Pilnu sarakstu var atrast Ministru kabineta noteikumos Nr. 276 "Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām."

3.1.11 Darījumu tirgus vērtības dokumentācija

Nodokļu maksātājam ir pienākums pamatot darījuma (cenas) atbilstību tirgus cenai (vērtībai) gadījumos, ja tas veic darījumus ar saistītām personām. Nodokļa maksātājs, ja tā neto apgrozījums pārskata gadā pārsniedz 1 430 000 eiro un darījuma summa pārsniedz 14 300 eiro, darījumu cenas (vērtības) atbilstību tirgus cenai (vērtībai) pamato, darījumu tirgus vērtības dokumentācijā aprakstot likumā "Par nodokļiem un nodevām" norādīto informāciju.

3.1.12. Nodokļa atlaides jaunuzņēmumiem

Nodokļa atlaidi 100% apmērā var saņemt komercsabiedrības, kas atbilst Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā noteiktajiem kritērijiem un kuriem Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir apstiprināts valsts atbalsts šajā likumā noteiktās programmās.

Jaunuzņēmums saskaņā ar Jaunuzņēmuma darbības atbalsta likumu ir kapitālsabiedrība ar augstas izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību.

3.2 Mikrouzņēmumu nodoklis

Uzņēmumu ienākuma nodokļa vietā sabiedrības var izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli, ja tās atbilst Mikrouzņēmumu nodokļa likumā noteiktajiem kritērijiem, tai skaitā, ja apgrozījums kalendārā gadā nepārsniedz 100 000 eiro. Mikrouzņēmumu nodokli maksā no sabiedrības taksācijas perioda apgrozījuma un sākot ar 2017. gada 1. janvāri pēc 15% likmes (2016. gadā – 9%), bet 12% likmi piemēro nodokļa maksātājiem ar apgrozījumu līdz 7 000 eiro gadā. Minimālais mikrouzņēmumu nodokļa apmērs par gadu ir 50 eiro.

3.3 Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Latvija piemēro iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi 23% no algota darba ienākumiem un ienākumiem, ko gūst no saimnieciskās darbības. Pārējiem ienākumu veidiem ir sekojošas likmes:

- ienākumam no kapitāla (piemēram, nekustamais īpašums, akcijas, intelektuālā īpašuma objekti) -10%;
- ienākumam no kapitāla pieauguma – 15%;
- dividendēm – 10%;
- procentiem vai citiem līdzīgiem ienākumiem – 10%;
- par ienākuma daļu no privātiem pensiju fondiem un dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu - 10%.

3.4 Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)

3.4.1 Likmes

Standarta nodokļa likme ir 21%, samazinātās nodokļa likmes ir 0% un 12%.

PVN 0 % likmi piemēro:

- eksportam, pakalpojumiem, kas saistīti ar

- importu, eksportu, tranzītu;
- ārpuskopienas preču piegādēm muitas noliktavās un brīvajās zonās;
- kuģu un gaisakuģu piegādēm, apgādēm, remontam;
- preču piegādēm ES citas dalībvalsts reģis trētam PVN maksātājam;
- preču importam, ja preces 30 dienu laikā nemainīgā veidā piegādā uz citu dalībvalsti citas dalībvalsts reģistrētām nodokļu maksātājam;
- jaunu transportlīdzekļu piegādēm citu dalībvalstu jebkurai personai;
- preču piegādēm un pakalpojumiem, kas sniegti diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām, starptautiskajām organizācijām, Eiropas Savienības institūcijām un Ziemeļatlantijas līguma organizācijai (NATO);
- u.c.

Samazinātā likme ir 12%, kuru piemēro medikamentiem, medicīniskām ierīcēm, zīdaiņu specializētai pārtikai, mācību un oriģinālliteratūrai, avīzēm, žurnāliem, tūristu izmitināšanai, koksnes un siltumenerģijas piegādes iedzīvotājiem māj-saimniecības patēriņam.

3.4.2 Ar nodokli neapliekamie darījumi

Ar PVN neapliek atsevišķus pasta pakalpojumus, ko sniedz universālā pasta pakalpojuma sniedzējs, medicīnas un zobārstniecības pakalpojumus, sociālās aprūpes, profesionālās un sociālās reha-

bilitācijas, pirmsskolas izglītības iestāžu sniegtos bērnu uzturēšanās un pirmsskolas izglītības pakalpojumus, valsts atzītu izglītības iestāžu pakalpojumus vispārējās izglītības, profesionālās izglītības, augstākās izglītības un interešu izglītības jomā, atsevišķus kultūras pakalpojumus un citus PVN likuma 52. pantā minētos darījumus.

3.4.3 PVN direktīvas¹ izvēles normas

Latvijā ir ieviestas sekojošas PVN Direktīvas izvēles normas:

- PVN grupa,
- atbrīvojums neatkarīgo personu grupas dalībnieku sniegtajiem pakalpojumiem,
- īpašais režīms preču importa darījumos,
- maksājamā nodokļa samazināšana par zaudētā parāda nodokļa summu,
- reversā PVN piemērošanas kārtība iekšzemes darījumos ar kokmateriāliem, metāllūžņiem un būvniecības pakalpojumiem mobilo telefonu, planšetdatoru, klēpdatoru un integrālās shēmas ierīču iekšzemes piegādēm, graudaugu un tehnisko kultūru piegādēm (no 2016.gada 1.jūlija), neapstrādātu dārgmetālu, dārgmetālu sakausējumu un ar dārgmetālu plaķētu metālu piegādēm (no 2017.gada 1.janvāra);
- iespēja izvēlēties piemērot nodokli lietota nekustamā īpašuma pārdošanai.

1. 2006.gada 28.novembra Padomes Direktīva 2006/112/EK par kopējo PVN sistēmu

3.4.4 Ierobežojumi priekšnodokļa atskaitīšanai

No valsts budžetā maksājamās nodokļa summas kā priekšnodoklis nav atskaitāms nodoklis, kas samaksāts par sekojošu preču vai pakalpojumu iegādi:

- kas nav izmantoti ar nodokli apliekamu darījumu nodrošināšanai,
- par reprezentatīvo vieglo automašīnu, kā arī ar tās uzturēšanu saistītās izmaksas (t.sk. automašīnas remonts un degvielas iegāde)²;
- 60 % no nodokļa par reprezentācijas vajadzībām iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar publisku konferenču, pieņemšanu un maltīšu rīkošanu, kā arī reģistrētu nodokļa maksātāju reprezentējošu priekšmetu izgatavošanu,
- 50 % no nodokļa par iegādātu, nomātu vai importētu vieglo pasažieru automašīnu, kuras sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas sēdvietas, kā arī ar šādas automašīnas uzturēšanu saistītās izmaksas, tai skaitā izmaksas par automašīnas remontu un degvielas iegādi³.

3.5 Citi nodokļi

3.5.1 Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis

Nodokli maksā visas personas, kuru īpašumā, turējumā vai valdījumā Latvijā ir reģistrēts vai tiek reģistrēts apliekams transportlīdzeklis (arī, ja tām tiek izsniegta tikai tranzīta numura zīmes). Ar transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli tiek aplikti visi transportlīdzekļi izņemot traktortehniku, tādās automobiļu piekabes un puspiekabes, kuru pilna masa nepārsniedz 3 500 kilogramus, tramvajus, trolejbusus, bezceļu transportlīdzekļus, sniega motociklus, mopēdus un velosipēdus.

Nodokļa apmērs motocikliem, tricikliem un kvadricikliem ir atkarīgs no motora tilpuma un ir no 17,07 eiro līdz 68,30 eiro. Automobiļiem transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis tiek aprēķināts, summējot likmes atbilstoši vieglā automobiļa pilnai masai, motora tilpumam un motora maksimālajai jaudai.

3.5.2 Ārvalstī reģistrētu transportlīdzekļu izmantošana Latvijā

No 2017.gada 1.janvāra nodoklis būs jāmaksā arī par ārvalstī reģistrētiem N1 un M1 kategorijas au-

2. Reprezentatīvās automašīnas definīciju skatīt 3.1.3.sadaļā
3. Neattiecas uz gadījumiem, ja automašīnu izmanto pasažieru pārvadājumiem, vieglo automašīnu nomas pakalpojumu sniegšanai, automašīnu tirdzniecībai vai nomaksas pirkuma darījumiem, preču transporta pakalpojumu sniegšanai u.c. likumā minētos gadījumos.

tomobilu izmantošanu Latvijas ceļu satiksmē atbilstoši laika izmantošanas posmam (par 1 dienu – 10 eiro; par mēnesi – 250 eiro; par 6 mēnešiem – 600 eiro; par gadu – 1000 eiro). Par nodokļa samaksu ir atbildīgs transportlīdzekļa vadītājs.

3.5.3 Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis (UVTN)

UVTN maksā uzņēmumi, kuru lietošanā ir vieglie transportlīdzekļi un tālāk minētie kravas automobiļi, kas tiek izmantoti vienlaikus saimnieciskās darbības mērķiem, kā arī privātām vajadzībām. No nodokļa ir atbrīvoti transportlīdzekļi, kas atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai ir reģistrēti kā izmantojami tikai saimnieciskajai darbībai.

UVTN maksā komersanta vai zemnieku saimniecības, vai ārvalsts komersanta filiāles par īpašumā vai turējumā reģistrētu vai uz darba līguma pamata lietotu, vai arī no personas, kura nav komersants vai ārvalstu komersanta filiāle, vai zemnieku saimniecība, patapinātu:

1) vieglo transportlīdzekli (izņemot gadījumu, ja patapināts transportlīdzeklis tiek izmantots saimnieciskajā darbībā mazāk par 15 dienām kalendārā mēneša laikā),

2) kravas automobiļus ar pilnu masu līdz 3 000 kilogramiem, kas ir reģistrēti kā kravas furgoni un kam ir vairāk kā trīs sēdvietas, ieskaitot vadītāja vietu.

Par vieglajiem transportlīdzekļiem uzskata transportlīdzekļus, kuri pēc savas konstrukcijas un iekšējā aprīkojuma ir paredzēti pasažieru un to bagāžas pārvadāšanai, un kuru sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas sēdvietas, un kuri reģistrā reģistrēti kā vieglie, vieglie pasažieru vai vieglie plašlietojuma automobiļi.

Ja transportlīdzeklis reģistrēts pēc 2005. gada 1. janvāra, nodokļa likmes atkarībā no transportlīdzekļa motora tilpuma ir no 29 eiro/mēnesī līdz 62 eiro/mēnesī. Ja transportlīdzeklis ir reģistrēts pirms 2005. gada 1. janvāra, ir 46 eiro/mēnesī⁴.

3.5.4 Nekustamā īpašuma nodoklis un nodeva par nekustamā īpašuma reģistrāciju

Nekustamā īpašuma nodokli maksā Latvijas un ārvalstu uzņēmumi un fiziskās personas, kuru īpašumā vai valdījumā atrodas nekustamais īpašums Latvijā, tas ir, zeme, ēkas un inženierbūves.

Nekustamā īpašuma nodokļa likmes ir 0,2 - 3%

no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības. Likmes tiek noteiktas saskaņā ar katras pašvaldības saistošajiem noteikumiem, kurus tām ir jāpublicē līdz pirmstaksācijas gada 1. novembrim. Atsevišķos gadījumos pašvaldībai ir tiesības piemērot nodokļa papildlikmi.

Ja tiek pārdots nekustamais īpašums, nekustamā īpašuma pircējam jāmaksā valsts nodeva. Nodevas apmērs ir 2% no augstākās: pirkuma vai kadastrālās īpašuma vērtības. Nodevas likme 6% apmērā ir gadījumā, ja īpašumu iegādājas juridiska persona, kas veic komercdarbību. Maksimālais nodevas apmērs, ja īpašuma sastāvā nav dzīvojamo māju, ir 42 686,15 eiro. Nodevas likme ir 0,5 % no nekustamā īpašuma vērtības, ja īpašuma tiesības pāriet uz radniekiem (bērniem, laulātajiem, vecākiem, māsām, brāļiem, mazbērniem vecvecākiem).

3.5.5 Dabas resursu nodoklis

Dabas resursu nodokli (DRN) maksā juridiskas un fiziskas personas, kas:

- 1) Latvijā saņēmusi vai tai bija pienākums saņemt noteikto atļauju, licenci vai C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumu un:
 - iegūst ar dabas resursu nodokli (turpmāk – nodoklis) apliekamus dabas resursus;
 - realizē ar nodokli apliekamus dabas resursus,

- kas iegūti tādā saimnieciskajā darbībā, kura neattiecas uz derīgo izrakteņu ieguvu no zemes dzīlēm;
- izmanto zemes dzīļu derīgās īpašības, iesūknējot ģeoloģiskajās struktūrās dabasgāzi;
 - emitē ūdenī un gaisā ar nodokli apliekamas piesārņojošas vielas;
 - apglabā atkritumus poligonos un izgāztuvēs;
 - emitē vidē siltumnīcefekta gāzes no stacionāras tehnoloģiskas iekārtas;
 - lieto ūdens resursus elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijās, kurās hidromezgla kopējā uzstādītā jauda ir mazāka par diviem megavatiem;
 - savā darbībā lieto radioaktīvās vielas, pēc kuru izmantošanas rodas atkritumi, kurus nepieciešams uzglabāt vai apglabāt Latvijas Republikas teritorijā;

2) Latvijā pirmā:

- realizē videi kaitīgas preces, ogles, koksu un lignītu (brūnogles), uguņošanas ierīces;
- realizē preces iepakojumā, kā arī pircēja ērtību vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekototu preču vai produktu kopumam pievieno iepakojumu;
- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto videi kaitīgas preces vai iepakojumā iegādātas preces, izņemot preces, kuras apliekamas ar nodokli, tās realizējot;
- sniedzot pakalpojumu, pievieno izstrādājumam

iepakojumu, un šis iepakojums pēc pakalpojuma sniegšanas nonāk pie pakalpojuma saņēmēja;

- savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai izmanto ogles, koksu un lignītu (brūnogles) un uguņošanas ierīces.

3) Latvijā sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizē vienreiz lietojamus galda traukus un piederumus, kas izgatavoti no plastmasas, papīra, kartona, laminātiem ar polimēru vai metāla komponentiem un metāla folijas;

4) pirmo reizi Latvijā pastāvīgi reģistrē transportlīdzekļus, uz kuriem attiecas Nolietotu transportlīdzekļu apsaimniekošanas likums.

Ar nodokli apliekamie objekti, piemērojamās nodokļa likmes un nodokļa atbrīvojumu piemērošanas kārtība noteikta Dabas resursu nodokļa likumā.

3.5.6 Akcīzes nodoklis

I Ar akcīzes nodokli Latvijā tiek aplikti alkoholiskie dzērieni, t.sk. alus, tabakas izstrādājumi, naftas produkti, kafija, bezalkoholiskie dzērieni un dabasgāze.

Akcīzes nodoklis piemērojams neatkarīgi no tā, vai akcīzes preces ražotas Latvijā, importētas no trešām valstīm vai ievestas no citām ES dalībvalstīm.

Komercedarbībai ar akcīzes precēm Latvijā ir jāsaņem speciālā atļauja (licences), tai skaitā alkoholisko dzērienu, tabakas izstrādājumu vai degvielas vairumtirdzniecībai, alkoholisko dzērienu, alus, tabakas izstrādājumu vai degvielas mazumtirdzniecībai, apstiprināta noliktavas turētāja darbībai, reģistrēta saņēmēja darbībai ar alkoholiskiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem vai naftas produktiem, reģistrēta nosūtītāja darbībai ar alkoholiskiem dzērieniem, tabakas izstrādājumiem vai naftas produktiem.

3.5.7 Elektroenerģijas nodoklis

Ar elektroenerģijas nodokli ir apliekama galalietotājam piegādātā elektroenerģija, kā arī elektroenerģija, kas saražota un piegādāta pašu patēriņam.

Elektroenerģijas nodokļa maksātāji ir personas, kas piegādā elektroenerģiju galalietotājiem, tajā skaitā:

- licencētie elektroenerģijas ražotāji;
- licencētie sadales sistēmas operatori;
- licencētie elektroenerģijas tirgotāji;
- autonomie elektroenerģijas ražotāji, izņemot tādus autonomas ražotājus, kas elektroenerģiju ražo un patērē pašu vajadzībām, ja kopējā ražošanas jauda nepārsniedz divus megavatus un elektroenerģijas ražošanai izmanto en

- ergoproductus, kas aplikti ar akcīzes nodokli, ogles, kas apliktas ar dabas resursu nodokli, vai elektroenerģiju, kas aplikta ar elektroenerģijas nodokli;
- elektroenerģijas galalietotāji, ja ir noslēgts līgums vai citāda vienošanās par elektroenerģijas iegādi biržā.

3.5.8 Izložu un azartspēju nodoklis

Izložu un azartspēju nodokli maksā kapitālsabiedrības, kas likumā noteiktajā kārtībā saņēmušas speciālu atļauju (licenci) izložu un azartspēju organizēšanai un uzturēšanai.

Par speciālo atļauju (licenci) azartspēju organizēšanai un uzturēšanai iekasējama valsts nodeva. Speciālās atļaujas (licences) ikgadējā pārreģistrācija veicama, sākot ar nākamo gadu pēc atļaujas izsniegšanas vai pagarināšanas. Valsts nodevu par kazino, spēļu zāles vai bingo zāles atvēršanas atļauju (licenci) samaksā pirms atļaujas (licences) saņemšanas vai pirms datuma, kurā minētā atļauja (licence) izsniegta.

Lai drīkstētu organizēt preču vai pakalpojumu loteriju, komersantam, kas ražo, izplata, pārdod preces vai sniedz pakalpojumus, Finanšu ministrijas Izložu un azartspēju uzraudzības inspekcijā jāsaņem loterijas atļauja.

Bez loterijas atļaujas saņemšanas un valsts nodevas samaksas drīkst organizēt preču vai pakalpojumu loterijas, kuru laimestu fonds nav lielāks par 720 eiro.

4. Ieguldījumu iniciatīvas

Lai piesaistītu ārvalstu investīcijas Latvijā ir ieviesti sekojoši nodokļu stimuli:

- Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) atlaide par ilgtermiņa ieguldījumiem, kas pārsniedz 10 miljonus eiro. Nodokļa atlaide noteikta 25% apmērā ieguldījumiem, kas nepārsniedz 50 miljonus eiro un 15% - ieguldījumiem virs 50 miljoniem eiro,
- UIN un nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumi uzņēmumiem, kas reģistrēti speciālajā ekonomiskajā zonā vai brīvostā,
- UIN atvieglojums lauksaimniecības uzņēmumiem.

5. Atļaujas un licences

Virknē nozaru saimnieciskās darbības veikšanai ir noteikti papildus pienākumi atkarībā no veicamās darbības saņemt atļaujas (licences), piemēram, būvkomersantiem ir jāreģistrējas Būvkomersantu reģistrā, kā arī kravu un pasažieru komercpārvadājumiem, zāļu vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai, atkritumu apsaimniekošanai ir jāsaņem speciālās atļaujas u.c.

Reliable
Expertise.
High Quality
Accounting.

6. Noderīga
informācija

6. Noderīga informācija

Sīkāku informāciju par piemērojamiem tiesību aktiem, saimnieciskās darbības reģistrācijas un atļauju saņemšanas kārtību var iegūt sekojošu valsts institūciju interneta resursos:

Finanšu ministrija: www.fm.gov.lv

Valsts ieņēmumu dienests: www.vid.gov.lv

Uzņēmumu reģistrs: www.ur.gov.lv

Latvijas Attīstības aģentūra: www.liaa.gov.lv

Ekonomikas ministrija: www.em.gov.lv

Valsts kase: www.kase.gov.lv